

Ն. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ՅԵՎ Բ. ԱՍՏՎԱԾԱՏՐՅԱՆ

**ՏՆԱՅԻՆ ԿՈՅՈՒՂՈՒ
Տ Ե Ս Ա Կ Ա Ն Ի Յ Ե Վ
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆԻ ՇՈՒՐՋՐ**

1 9 3 5
Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ

628

Հ-17

31 MAY 2013

ՀՐԱՏԱՐԱԿ ՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈՄՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀՈԼԿՈՄԵՏԻ

628

2-18

ն. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ՅԵՎ Բ. ԱՍՏՎԱԾԱՏՐՅԱՆ

ՏՆԱՅԻՆ ԿՈՅՈՒՂՈՒ ՏԵՍԱԿԱՆԻ
ՅԵՎ
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆԻ ԾՈՒՐՋԸ

1008
34848

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1935

Ֆեյ. Խմբագրի՝ Պ. Զենյան
Սրբազորի՝ Ս. Շահբաղյան

Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Հրատարակելով ներկա աշխատանքը, վոր կատարել է Հայաստանի Սանիտարական-Հիգիենիկ Ինստիտուտը, ՀՍԽՀ-ի Կոմունալ Տնտեսության Ժողկոմատը գտնում է, վոր Ինստիտուտի հայտնաբերած թերություններն արդյունք են այն բանի, վոր մեր կառուցողները չափ քիչ ուշադրություն են նվիրել և նվիրում տնային կոյուղու այնպիսի կառուցմանը, վորն ապահովում է այդ կոյուղու կանոնավոր և անխափան աշխատանքն ու միաժամանակ նվազագույն չափերի յե հասցնում խողովակների ծախսումը, վոր այժմ դեֆիցիտային ապրանք են հանդիսանում:

ԿՏԺԿ-ը հույս ունի, վոր ներկա աշխատանքը կոգնի մեր շինարարության մեջ աշխատող ինժեներներին ու տեխնիկներին ավելի մոտ ծանոթանալ այդ հարցին, մանավանդ նկատի ունենալով այն, վոր տնային կոյուղու վերաբերյալ գրականություն չափ քիչ կա չուկայում:

Այդ աշխատանքն, իհարկե, չի ընդգրկում այն ուլոր դեպքերը, վորոնք պատահում են գործնականում, բայց և այնպես նա տալիս է վորոշ նյութ, վորը կարող է չափ ոգտակար լինել:

Ներկայումս ԿՏԺԿ-ը մշակում է և մոտ ապագայում կհրատարակի տնային կոյուղու ցանցի կառուցման ժամանակավոր պարտադիր կանոններ, մինչև վոր այդ հարցը վերջնականապես կլուծվի առաջիկա համամիութենական 5-րդ ջրմուղային և սանիտարա-տեխնիկական համագումարում, վորի որակարգում նա գրված է:

ՀՍԽՀ-ի ԿՏԺԿ՝ ՅԱՂՈՒԲՅԱՆ

Հանձնված և արտադրության 15 հունվարի 1936 թ.
Ստորագրված և ապելու 25 փետրվարի 1936 թ.:

Պետրոսի աղաբան, Յերեվան

ՏՆԱՅԻՆ ԿՈՅՈՒՂՈՒ ՏԵՍԱԿԱՆԻ ՅԵՎ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆԻ
ՇՈՒՐՁԸ

(Ըստ Յերեան քաղ. նորակառույցների հետազոտման
նյութերի)

Հայաստանի Առժողովոմատի Սանիտարական-Հիգիենիկ Ինստիտուտի Կոմունալ բաժինը 1931 թվականի սկզբներին ձեռնարկել էր Յերեանում վերջին տարիները կառուցված բանվորական տների ու հիվանդանոցների սանիտարական-հիգիենիկ հետազոտմանը: Հետազոտությունն ընդգրկել էր 15 բնակելի տուն 192 բնակարանով և չորս հիվանդանոցային շենք և նպատակ ուներ պարզել նորակառույցների սանիտարական-տեխնիկական վիճակը: Հատկապես այդ նպատակի համար կազմված անկետում գրի էլին առնվում այն բոլոր հարցերը, վորոնք կապ ունեյին յուրաքանչյուր շնչին հանող բնակելի տարածության նորմայի հետ, բնակարանի առանձին տարրերի կողմնորոշման և լուսավորվածության, բնակարանի ողավոխման, ջեռուցման (отопление), խոհանոցը և խոհանոցային ակուլթն (плита) իրենց նպատակին ծառայեցներու ստիճանի, տնային կոյուղու հետ և այլն:

Այդ հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ նախնական տվյալները հրատարակվել են Առժողովոմատի «Медицина на службе общественной практики» հանդեսի 1931 թ. № 1—2-ում:

Այս ուրվագիծը վերաբերում է բացառապես տնային կոյուղու հարցերին և այն պատճառով, վոր ամենախոշոր սանիտարա-տեխնիկական թերությունները հայտնաբերվել են հենց այդ բնագավառում: Ստացված արդյունքները, մասնավորապես տներում գործող կոյուղու ցանցերի սխեմաները կազմելուց հետո ցույց տվին, վոր կառուցողները քիչ են մտահոգված յեղել կոյուղու ցանցի կանոնավոր աշխատանքով: Յեվ, իսկապես, կատար-

ված հետազոտության ամբողջ ընթացքում չի յեղել վոչ մի դեպք, վոր այդ կարևոր հարցը կանոնավոր լուծում ստացած լիներ: Բացի դրանից, սանիտարա-տեխնիկական թերությունների հետ միասին նկատվել է դպրի չափյություն՝ դեֆիցիտային թուջե խողովակները ծախսելու վերաբերմամբ: Յեղել են և ախպրի դեպքեր. գործադրել են մեծ տրամագիծ ունեցող խողովակներ այն դեպքերում, յերբ դրանց կարիքը բնավ չի պահանջվել, կամ հնարավորություն ունենալով մի կանգնուկով (стойка) սպասարկել մի քանի սանիտարական ընդունիչներ, դրել են մի քանի կանգնակ, կամ, վերջապես, փոխանակ ընդունիչի հետատար (отводный) ճյուղը կանգնակին միացնելու ամենամերձավոր կետում՝ պահպանելով թույլատրելի թեքվածքները, միացումը կատարվել է ընդունիչից բավական հեռու դանվող կետում, մի հանգամանք, վորի հետևանքով վոչ միայն մեծ քանակությամբ խողովակ է ծախսվել, այլև բացասաբար է անդադարձել սիֆոնի աշխատանքի վրա, այն սիֆոնի, վորը ցանցի ամենակարևոր մասն է կազմում:

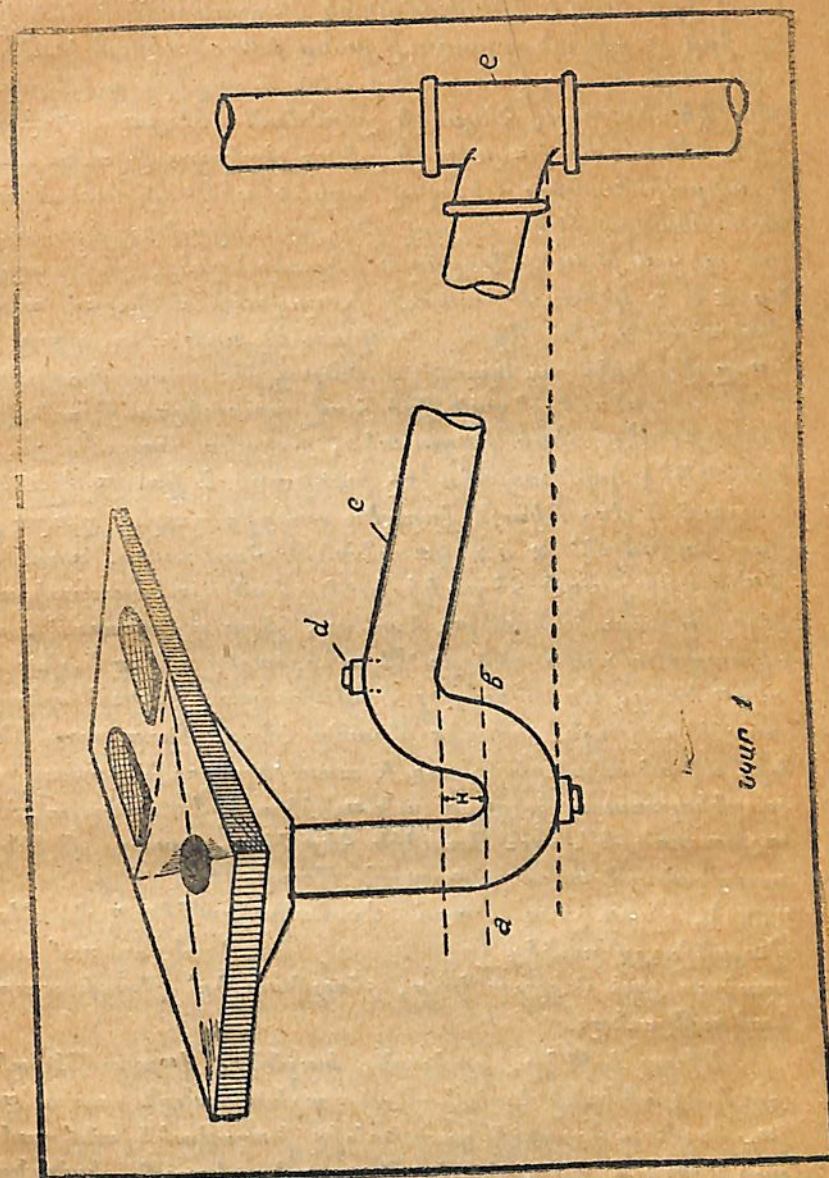
Սիֆոն. Սիֆոնի կամ հիդրավիկ փականակի (защлоп) դերը, ինչպես հայտնի յե, այն է, վոր նա թույլ չի տալիս, վոր կոյուղու ցանցից դադեր մուտք գործեն շենքերի մեջ և վատացնեն վերջիններև սանիտարական դրությունը: Այսպիսով, սիֆոնը յուրաքանչյուր սանիտարական ընդունիչի անհրաժեշտ բաղադրիչ մասն է կազմում (նույնիսկ այն դեպքում, յերբ բակի ցանցն անջատված է տնայինից մի ընդհանուր սիֆոնով), վորչափ տնային ցանցի խողովակների պատերի վրա մնացած որդանական նյութերը շարունակ քայքայվում են, արտադրելով բավականաչափ գարչահոտ դապեր, մի հանգամանք, վորը միանգամայն արդարացնում է սիֆոնի անհրաժեշտությունն առանձին ընդունիչների վերաբերմամբ (արտաքնոցային թասեր, խոհանոցային կոնքեր, լվացարաններ, լոգնոցներ և այլն), թեև

մյուս կողմից սիֆոնն անխուսափելի արգելք է առեղծո՞ւմ կոյուղու ջրերի ազատ հոսանքի համար:

Սիֆոնը կարող է կանոնավոր կերպով աշխատել միայն այն դեպքում, յեթե « a » արմունկում գտնվող հեղուկի վրա յեղած մթնոլորտային ճնշումը հավասար է « b » արմունկում գտնվող հեղուկի վրա յեղած նույնպիսի ճնշման (նկ. № 1):

Ճնշումը « a » արմունկում գերակշռելու դեպքում հեղուկն անխուսափելիորեն մտնում է « c » հեռատար խողովակը, և այդպիսով ցանցից գաղերը կարող են մուտք գործել շենքերը: Ճնշումը « b » արմունկում ավելանալու դեպքում հեղուկը կարող է յետ գնալ դեպի բնդունիչը: Այդպիսի յերևույթ կարող է տեղի ունենալ միայն այն ժամանակ, յերբ խողովակներում կուտակված գաղերն ի վիճակի յինեն հաղթահարել H հեղուկային սյան դիմադրությունը: Փորձը ցույց է տալիս, վոր գաղերի ճնշումը 30 մ.մ. ջրային սյան ճնշումից ավելի չի յինում և, հետևաբար, մեղանում գործածվող սիֆոնների կառուցվածքի դեպքում, յերբ նրանց մեջ յեղած հեղուկի նվազագույն բարձրությունը հավասար է յինում 60 մ.մ, գաղերը վոչ մի դեպքում չեն կարող մուտք գործել շենքերը: Ինչ վերաբերում է առաջին դեպքին, ապա նա ավելի կարևոր նշանակություն ունի այն պատճառով, վոր հաճախակի դեպքեր են յինում, յերբ « a » մակերեսի վրա յեղած ճնշումը քիչ թե շատ յերկարատև ժամանակ գերակշռում է « b » մակերեսի վրա յեղած ճնշմանը:

Բացատրենք այդ մի որինակով. յեթե « c » հեռատար խողովակի միջով նրա ամբողջ հատվածքով յիջուր բաց թողնենք, ապա ջրի հոսք վերջանալու պահին խողովակի մեջ կառավանա նոսրացած տարածություն, վորն ուժգնորեն դուրս կքաչի սիֆոնի մեջ յեղած ջուրը: Ակներև է, վոր այդ յերևույթի (ջրի դուրս մղումը սիֆոնից դեպի հեռատար խողովակը) հետևանքներն այնքան ավելի խիստ կլինեն, վորքան ավելի յերկարա-

տե և ջրի հոսք և միաժամանակ վորքան ավելի մեծ կլինի ջրի շարժման արագությունը խողովակում կամ վոր միենույն ե, վորքան ավելի մեծ ե վերջինիս թեքվածքը: Հետևաբար, հեղուկի շարժման մեծ արագությունը և հեռատար խողովակի խիստ յերկարությունը պետք ե անբարենպաստ կերպով ազդեն սիֆոնի կանոնավոր աշխատանքի վրա: Տվյալ դեպքում, խախտված հալստարակշռությունը կարող ե վերականգնել, յեթե սիֆոնը « Վ » կետում հատուկ խողովակի միջոցով անմիջականորեն միացվի մթնոլորտային ուղի հետ, վորը ջրի հոսք վերջանալու պահին մտնելով հեռատար խողովակի մեջ՝ սիֆոնում յեղած ջրի հավասարակշռություն կըստեղծի: Այդպիսի խողովակն, ինչպես հայտնի յե, ողափոխիչ կամ ապահովիչ խողովակ ե կոչվում և ծառայում ե վոչ միայն վորպես ցանցից դազեր դուրս բերող խողովակ՝ « Ը » կանգնակին հավասար, այլև սիֆոնի մեջ յեղած հեղուկի խախտված հավասարակշռությունը վերականգնելու համար, յերբ աշխատում ե սոնիտարական ընդունիչը: Վերոհիշյալից պարզ ե, վոր այն ընդունիչը, վորը տվյալ ժամանակամիջոցում պետք ե ոռավելագույն քանակությամբ կեղտաջուր բաց թողնի, միաժամանակ պետք ե առավելագույն չափով անբարենպաստ ազդեցություն ունենա սիֆոնի կանոնավոր աշխատանքի վրա: Առաջին հերթին դրանց թվին ե պատկանում արտաքնոցային թափը (вypежaющeгo чaсa), վորը շատ կարճ ժամանակամիջոցում միայն վայրիջույց բակից (чyскoвoгo бaк) ընդունում ե վոչ պակաս քան 6 լիտր ջուր, չհաշված իր թափ պարունակությունը:

Միայն կլինեն, սակայն, կարծել, վոր ամեն դեպքում ել սիֆոնի կանոնավոր աշխատանքն ապահովվում ե համար հատուկ ողափոխիչ խողովակի անհրաժեշտություն ե գզացվում: Շատ դեպքերում կանգնակի նույնպիսի հաջողությամբ կարող ե այդպիսի խողովակ

կի դեր կատարել: Դրա համար պահանջվում ե, վոր 1) ընդունիչն ըստ հնարավորության մոտ լինի կանգնակին, 2) միենույն կանգնակը վերին հարկերում չըստարկի չափազանց մեծ թվով ընդունիչներ և 3) կանգնակի ազատ ծայրից մինչև տվյալ ընդունիչը յեղած տարածությունը շատ մեծ չլինի: Առաջին պայմանը հասկանալի յե այն բոլորից, ինչ վոր ասված ե վերևում: Ինչ վերաբերում ե յերկրորդ պայմանին, ապա այնչափ, վորչափ կանգնակը տվյալ դեպքում պետք ե կատարել և ողափոխիչ (вентильционная) խողովակի դեր, նա այդ դերը կարող ե հաջողությամբ կատարել միայն այն դեպքերում, յեթե նրա հատվածքը մասամբ կամ ամբողջովին ազատ ե այն կեղտահեղուկից, վորը դուրս ե հանվում վերին հարկերից: Ահա և միայն այս դեպքում չի խախտվի ստորին հարկերի ընդունիչների հիդրավլիկ փականակի ամբողջությունը: Ճիշտ ե, համեմատաբար հազվագյուտ են այն դեպքերը, յերբ բոլոր կամ մի քանի հարկերի սոնիտարական ընդունիչներն աշխատում են միաժամանակ, քայց այդպիսի, միաժամանակ աշխատելու դեպքերը բնականաբար այնքան ավելի հաճախակի կլինեն, վորքան ավելի շատ ե ընդունիչների թիվը: Այս դեպքում իր ամբողջ հատվածքով լի կանգնակը, վորը դուրս ե հանում միաժամանակ դործող մի քանի ընդունիչների կեղտահեղուկը, պետք ե ծծողաբար ազդի ստորին հարկերի սիֆոնների վրա, և հիդրավլիկ փականակի ամբողջությունը կարող ե խախտվել հենց միայն վերին հարկերում դործող ընդունիչների աշխատանքի հետեանքով: Այստեղից կարելի յե յեղրակացնել այն, վոր յեթե չկա հատուկ ողափոխիչ ցանց և յեթե այդ դերը կատարում ե կանգնակը, ապա այն սիֆոնները, վորոնք ստացարկվում են այդ կանգնակի կողմից, ստորին հարկերում կլինեն ավելի վատթար պայմաններում, քան վերին հարկերում և այնքան ավելի, վորքան ավելի շատ կլինի վերին հարկերում դործող ընդունիչների թիվը:

Այստեղ անհրաժեշտ է կրկին նշել, վոր այս դեպքում բնավ միևնույն չէ, թե ինչպիսի սանիտարական ընդունիչի հետ գործ ունենք (արտաքնոցային թաս, խոհանոցային կոնք և այլն)։ Ինչ վերաբերում է յերրորդ պայմանին, ապա այդ մասամբ հասկանալի չէ ինքնին։ Միայն պետք է նշել, վոր վորքան ավելի մեծ է տարածությունն ողափոխիչ խողովակին փոխարինող կանգնակի ազատ ծայրից մինչև սպասարկվող սանիտարական ընդունիչը, այնքան, իհարկե, ավելի մեծ է (այդ հավասար պայմաններում) ողի շարժմանը ցույց տրվող գիմադրությունը, իսկ այդ նշանակում է, վոր այնքան ավելի անբարենպաստ են տվյալ ընդունիչի սիֆոնի կանոնավոր աշխատանքի պայմանները։

Տեսլիս կոյուղու խողովակների տրամագծի բնորոշումը։ Խողովակների տրամագիծը բնութագրիս առաջնորդվում են բացառապես փորձնական տվյալներով։ Իսկապես, շատ դժվար է ծախսվելիք ջրի յենթադրական քանակի վրա հիմնվելով վորոշել տվյալ շենքի համար անհրաժեշտ խողովակների հատվածքի չափը։ Յեթե պահ մի ընդունենք, վոր բոլոր սանիտարական ընդունիչները միաժամանակ են աշխատելու և յեթե վերջինք առանձին ընդունիչները ջրային ծախսը և գումարենք, ապա տրամագծերի չափի նկատմամբ այնպիսի արդյունքներ կստանանք, վորոնցով դեկավարվելը թե տնտեսական և թե ինյացիության տեսակետից անթույլատրելի կլինի։ Մյուս կողմից, յեթե ընդունենք, վոր տվյալ շենքի ընդունիչների վորոշ մասն է միայն միաժամանակ աշխատում, ապա այդ դեպքում ել շատ կասկածելի արդյունքներ կստանայինք, արդյունքներ, վորոնք գործնականում չեն ին արդարացնի իրենց։ Պարզ է, վոր չի կարելի հիմնվել այդպիսի սպասահական և անորոշ տվյալների վրա, վոր պետք է անհրաժեշտորեն ողտվել փորձի տվյալներից, վորոնք առավելագույն չափով կրճատելով կոյուղու կառուցման ծախսերը, միաժամանակ նվազագույն սանիտարահիգիենիկ պայմաններ ա-

պահովելին բնակարաններում։ Այդ փորձնական տվյալները, դժբախտաբար, մինչև այժմ չեն գտել իրենց արտահայտությունն այն կանոններում, վորոնք պարտադիր են համարվում բոլորի համար։

ԱՊՍ-ին (T O) կից գործող շինարարական հանձնաժողովը 1930 թ. «նախագծի» կարգով հրատարակել է այդպիսի կանոններ, բայց դրանք ել, չունենալով որքենքի ուժ, դրեթե նկատի չեն առնվում նախագծեր կազմելու դեպքերում, յեթե միայն մեղանում ընդհանրապես տնային կոյուղու նախագծեր կազմվում են։ Այդ կանոնները, ինչպես նաև այն, վոր հրատարակել են քաղաքային խորհուրդները (որինակ՝ Մոսկվայի խորհուրդը), չեն ընդգրկում այն բոլոր հնարավոր դեպքերը, վոր պատահում են, գործնականում, և միայն ընդհանուր բնույթ կրող ցուցմունքներ են պարունակում։ Որինակ՝ ԱՊՍ-ի կանոնների համաձայն, հեռառար խողովակի յերկարությունը՝ ընդունիչից մինչև կանգնակը՝ պետք է լինի 10 մետր, անկախ նրանից, թե վոր հարկն է և քանի ընդունիչ է սպասարկում կանգնակը։ Այդ կանոններում նմանապես բոլորովին չի նախատեսված և ողափոխիչ խողովակ։ Կանոնների մեջ խոսք կա «ձգական հարմարանքների» (вытяжные приспособления) մասին, բայց բնավ չի նշված, թե ինչ դեպքերում են նրանք հարկավոր։ Իսկ այդ հանգամանքը լիակատար ազատություն է տալիս կառուցողին փարվել և այսպես և այնպես, և մեծ չափով գործադրել, և մանավանդ միանգամայն արհամարհել այն։ Հենց այդպիսի դեպքեր տեղի յեն ունեցել մեր հետազոտած տներում, այսինքն՝ վոչ մի կառուցող չեր շինել ձգական հարմարանքներ (և այժմ ել չեն շինում), վորքան ել բամազարկ է յեղել տունը, վորքան ել վոր ընդունիչներ են յեղել՝ մի ընդհանուր կանգնակով սպասարկվող։

Նույն կանոններով թույլ է տրվում գործածել 125 միլմ. տրամագիծ ունեցող խողովակներ, «յեթե մեծ թվով ընդունիչներ են միացվում» առանց նշելու,

Թե ինչ գեպքերում պետք է ընդունել չենք թիվը «մեծ» համարել: Անգամ յեթե վորոշված է այդ թիվը, այնուամենայնիվ չի պարզվում այն հարցը, թե վորպիսի ընդունելի չենք մասին է խոսքը: Չե՞ վոր միևնույն չե, թե մենք գործ ունենք արտաքնոցային թասի հետ, թե՞ խոհանոցային կոնքի հետ: I ծանոթության մեջ, 32-րդ հիշում ասված է. «մի լրդնոցը ընդունվում է $1\frac{1}{2}$ կոնքի տեղ» և ուրիշ վոչինչ: Իսկ ինչն է ընդունվում վորպես միավոր, այդ պարզ չե: Հասկանալի չե, վոր այդ կանոնները բավականաչափ տվյալներ չեն տալիս դեկավարվելու համար՝ վոչ նախագիծ կազմողին, վոչ հաստատող որդանին և վոչ ել կառուցողին: Մոսկվայի խորհրդի հրատարակած (1928 թ.) պարտադիր կանոններում ընդհանուր առմամբ մենք նույն պահանջներն ենք գտնում, ինչ վոր հիշյալ կանոններում:

Այդպիսի գրության հետ կարելի չեք հաշտվել այն գեպքում, յեթե տնային կոյուղիների նախագծերը կազմվելին համապատասխան մասնագետների կողմից: Տնային կոյուղու կառուցման գործը սովորաբար հանձնարարվում է աշխղեկների, արհեստավորների, վորոնք բավականաչափ վորակավորում չունեն: Մեր հետադրուած բոլոր տներում տնային կոյուղին կառուցվել է առանց նախապես կազմված նախագծերի և առանց գիտակ մարդկանց դեկավարության: Մեզ թվում է, վոր հասել և այն ժամանակը, յերբ մենք պետք է ոգտագործենք մեր խոշոր քաղաքների և այդ տեսակետից ավելի առաջավոր յերկրների (Անգլիա, Ամերիկա) փորձը, կազմել ավելի մանրամասն հրահանգներ տնային կոյուղու կառուցման վերաբերյալ, հրահանգներ, վորոնք պարտադիր լինելին Հայաստանի բոլոր բնակավայրերի համար: Բացի դրանից, պետք է նաև մանրամասն աղյուսակներ մշակվեն, վորոնք հնարավորություն կտան գործադրելու այդ հրահանգներն առանձին կոնկրետ գեպքերում: Այդպիսի մանրամասն, թեև

պարտադիր ուժ չունեցող հրահանգներ վաղուց գոյություն ունեն Ամերիկայում, վորոնց մասին ավելորդ չենք համարում խոսել գոնե ընդհանուր գծերով:

ՏՆԱՅԻՆ ԿՈՅՈՒՂՈՒ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ

Տնային կոյուղի կառուցելու պրակտիկան Ամերիկայի առանձին նահանգներում տարբեր է յեղել: Այդ հանդամանքն առիթ է տվել 1921 թ. կազմակերպել հատուկ հանձնաժողով տեխնիկներից և գիտության ներկայացուցիչներից: Հանձնաժողովի առաջ խնդիր է դրվել՝ տեխնիկա-տնտեսական և սանիտարական տեսակետներից նայատակահարմար ձևով տնային կոյուղի կառուցելու հարցը, հիմնվելով լաբորատորիական փորձերի և գիտողությունների վրա: Այդ մի ամբողջ տարի տեղ գիտա-հետազոտական աշխատանքների արդյունքն այն է յեղել, վոր բազմաթիվ, գործնական մեծ նշանակություն ունեցող յեզրակացություններ են արվել, վորոնք կանոնների ձևով 1923 թ. հրատարակվել են կառավարության կողմից և հանձնարարվել են բոլոր նահանգներում կիրառելու համար: Ստորև գետեղում ենք մի աղյուսակ այդ կանոններից:

Կանգնակի կամ հեռադար խողովակի տրամագիծը և արտադրություն	Միավորներ թիվը	Միայն արտադրություն	Ոգափոխիչ խողովակի տրամագիծը և յերկարությունը	
			Տրամագիծը դույմերով	Առավելագույն յերկարությունը փոսնաչափերով
3"	6-18	1-3	$1\frac{1}{2}$	20
3"	6-18	1-3	2	90
3"	19-42	4-7	2	45
3"	19-42	4-7	$2\frac{1}{2}$	150
3"	43-72	8-12	2	80
3"	43-72	8-12	$2\frac{1}{2}$	90
3"	24-42	8-12	3	150
4"	24-42	4-7	2	20
4"	24-42	4-7	$2\frac{1}{2}$	45
4"	43-72	4-7	3	100
4"	43-72	8-12	$2\frac{1}{2}$	90
4"	43-72	8-12	3	75
4"	43-72	8-12	$3\frac{1}{2}$	150
4"	43-72	8-12	4	300

Այդ աղյուսակից յերևում է, վոր կանգնակի համար նվազագույն տրամագիծ է ընդունված 3 դ. այն հաշվով, վոր այդ կանգնակն սպասակարում է գոնե մեկ արտաքնոց կամ համարժեք թիվ կազմող այլ ընդունիչներ: Արտաքնոցը հավասարեցված է 6 միավորի, վորպես միավոր ընդունելով 1 լվացարանը: Այս դեպքում խոհանոցային կոնքն ընդունված է $1\frac{1}{2}$ միավորի տեղ, լոգնոցը՝ 3, միզարանը՝ 3 և այլն: Աղյուսակից նմանապես յերևում է, վոր ողափոխիչ խողովակի տրամագիծը կախում ունի կանգնակի տրամագծից, այն կանգնակի, վորը յենթակա յե ողափոխման, ինչպես նաև այդ կանգնակին միացված միավորների թվից և հենց իր՝ ողափոխիչ խողովակի յերկարությունից: Նույն կանոնների հիմունքով՝ միջին հարկերում ցանցը կարող է ողափոխման չենթարկվել, յեթե ընդհանուր կանգնակին միացված ապարատների թիվը վերին հարկերում $10\frac{1}{2}$ միավորից ավելի չէ: Այնուհետև կարևոր նշանակություն ունի հեռատար խողովակի յերկարությունը՝ ընդունիչից մինչև կանգնակը: Ըստ այդ կանոնների, ողափոխման անհրաժեշտությունը վերանում է, յեթե այդ յերկարությունը $1\frac{1}{2}$ մետրից ավելի չէ, իսկ թեթվածքը 1-ից մինչև 4 $\frac{0}{0}$ -ի սահմաններումն է, և յեթե հեռատար խողովակի և կանգնակի միացման կետն այդ հեռատար խողովակի կողմից սպասարկվող ընդունիչի հիզդրավիլի փականակի ամենաստորին մասից ցածր չլինի:

Ամերիկական կանոնների այդ համառոտ տեսությունից բղխող յեզրակացությունները հիմնականում հետևյալներն են. ա) շատ դեպքերում (յեթե ընդունիչների թիվը մեծ չէ, չենքը բազմահարկ չեն) կարելի յե առանց բնակարանների սանիտարական գրությունը վատացնելու գործածել և 3 դ. տրամագիծ ունեցող կանգնակներ (մեր նվազագույն 4 դ. տրամագիծ ունեցող կանգնակների դիմաց), բ) նշված են թե մաքսիմալ և թե մինիմալ թույլատրելի թեքվածքները (մեզ մոտ

ընդունված միայն մինիմալ թեքվածքների դիմաց), գ) ընդունիչները, նայած նրանց բնույթին, դասակարգված և արտահայտված են «միավորներով», մի հանգամանք, վորը հնարավորություն է տալիս թե խողովակների տրամագիծ ընտրել և թե վորոշել ցանցի ողափոխման անհրաժեշտությունն ու ավելորդությունը: Վերջապես, մանրամասներն կազմված աղյուսակը հնարավորություն է տալիս կառուցողին արագ կերպով լուծում տալ այն բոլոր հարցերին, վորոնք ծագում են գործնականում:

Ինչպես ասացինք, հանձնաժողովի առաջ խնդիր էր դրված՝ ստուգել տարբեր նահանգներում սահմանված պրակտիկան և մշակել այնպիսի դիտականորեն հիմնավորված կանոններ ու հրահանգներ, վորոնք միաժամանակ ապահովելին թե տնային կոյուղու կառուցման ծախքերի զգալի կրճատում և թե մինիմալ սանիտարահիգիենիկ պահանջների բավարարումը:

Մեր հետազոտած դեպքերը բնորոշ են հենց նրանով, վոր այդտեղ գործը տուժել է և սանիտարական և տնտեսական տեսակետից: Դրա պատճառը գլխավորապես այն է, վոր տնային կոյուղու հետ կապված հարցերին մենք բավարար չափով ուշադրություն չենք նվիրել: Այն կանոններն ու հրահանգները, վոր մշակվել են համադրումարներում (սանիտարա-տեխնիկական և ջրամուղա-կոյուղային), պարտադիր ուժ չեն ստացել և բացի դրանից, այդ կանոններն ու հրահանգները թերի յեն յեղել այնքան, վոր ի վիճակի չեն թեթևացնել վոչ նախագիծ կազմողի, վոչ հաստատող մարմնի և վոչ էլ կառուցողի աշխատանքը: Ուստի և տնային կոյուղու կառուցման վերաբերյալ մանրամասն ու բոլորի համար պարտադիր հրահանգներ ու կանոններ մշակելու խնդիրը մեր կարծիքով հասունացած մի խնդիր է:

Անցնելով մեր հետազոտած դեպքերի տեսությանը, անհրաժեշտ ենք համարում նրանց բաժանել խմբերի. 1) այն դեպքերը, յերբ խանդարված է սիֆոնի կանո-

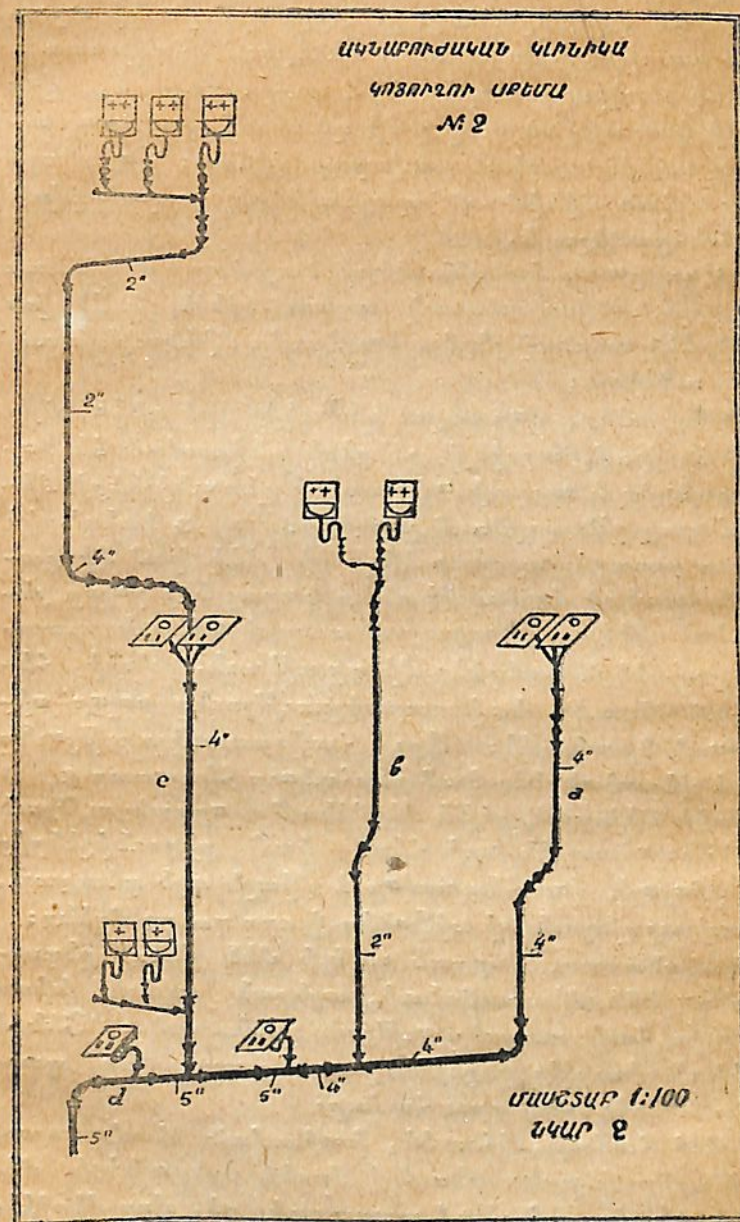
նախոր աշխատանքը և ընդհանրապես հակասանիտարա-
կան պայմաններ են ստեղծված այն պատճառով, վոր
ա) ընդունիչը դրված է կանգնակի ծայրին՝ յերբ չկա
ողափոխիչ խողովակ, բ) վոր նեղացել է կանգնակի
վերին ծայրը, գ) չեն փակված սիֆոնի ողափոխիչ անց-
քերը, դ) կանգնակները դուրս են բերված ձեղնահարկ
(чердак), ե) հեռառար խողովակների թեքվածքը
չափից դուրս մեծ է. 2) այն դեպքերը, յերբ ընդունիչ-
ներն սպասարկող խողովակների տրամագիծը խիստ
մեծ է. 3) այն դեպքերը, յերբ ընդունիչներն ունեն ա-
ռանձին կանգնակներ այն ժամանակ, յերբ հնարավոր
ություն կա ոգտվել մեկ ընդհանուր կանգնակով:

Անհրաժեշտ է նշել, վոր այդպիսի խմբային դառա-
վորում մենք կատարեցինք վոչ այն հիմունքով, վոր
այս կամ այն խմբի թերությունները հատուկ են հենց
միայն այդ մեկ խմբին, այլ միայն այն նկատառումով,
վոր ավելի հեշտ ու հարմար լինի նկատված թերու-
թյունների շարադրումը: Իրապես, ընդհանուր առմամբ
դրությունն այնպես է յեղել, վոր տվյալ խումբը բնո-
րոշող թերություններ ավելի կամ պակաս չափով հա-
տուկ են և այլ խմբերի:

ԸՆԴՈՒՆԻՉՆԵՐԻ ԳՐՈՒՄԸ (УСТАНОВКА) ԿԱԳ- ՆԱԿԻ ԾԱՅՐԻՆ, ՅԵՐԲ ԶԿԱ ԱՊԱՀՈՎԻՉ ԽՈՂՈՎԱԿ

Վորպես բնորոշ որինակ՝ քննենք ակնարութական
կլինիկայի կոյուղու կառուցվածքը (նկ. 2): Ինչպես
յերևում է գծագրից, մենք գործ ունենք տնային կոյու-
ղու միանգամայն յուրահատուկ մի ցանցի հետ:

Մի ընդհանուր 4 դյույմ տրամագիծ ունեցող հե-
ռառար խողովակից, վորի շարունակությունը սակայն
ավելի լայն է և ունի 5 դյույմ տրամագիծ, բարձրա-
նում են յերեք ինքնուրույն կանգնակներ («a», «b»
«c»), վորոնցից յերկուսը («a» և «b»), առաջին
հարկից դենը չեն գնում, իսկ յերրորդը («c»), բարձ-

1008 3976
34848

քանալով յերկրորդ հարկը, վերջանում է իր ծայրին հաստատված լվացարաններով: Այդ կանգնակի տրամագիծն առաջին հարկի սահմաններում հավասար է 4 դ., իսկ յերկրորդ հարկում՝ 2 դ.—ի: Պարզ է, վոր այդպիսի կառուցվածքը մոչ մի դեպքում չի կարող ապահովել սանիտարական բավարար միճակ: Վորպեսզի սանիտարական միջոցները պայմաններն ապահովված լինեն, անհրաժեշտ է.

1. Վոր բոլոր կանգնակների ծայրերը վերջանան ծածկի վրա և միաժամանակ ազատ լինեն և 2) վոր նրանք իրենց ամբողջ յերկայնությամբ միևնույն տրամագիծն ունենան:

Յենթադրենք, վոր բոլոր ընդունիչների սիֆոնները լեցված են ջրով, այսինքն չենքերն անջատված են կոյուղու ցանցից և այդպիսով գաղերը ընդունիչների միջոցով մուտք չեն գործում չենքերը: « c » կանգնակի կողմից սպասարկվող ընդունիչների (մեկ կամ մի քանի) աշխատանքի ժամանակ մենք կարող ենք բոլոր յերեք կանգնակներում նոսրացած տարածություն առաջացնել, այսինքն ստեղծել մի դրություն, վորի հետևանքով հեղուկի հավասարակշռությունը բոլոր սիֆոններում կխախտվի: Այդ հավասարակշռությունը կարող է վերականգնել կամ ընդհանուր հեռառար « d » խողովակի միջոցով, յեթե վերջինս հաղորդակցություն ունի մթնոյորտային ոդի հետ, կամ ընդունիչներից մեկի միջոցով, վոր հնարավոր է միայն այն դեպքում, յեթե տվյալ ընդունիչի սիֆոնից ջուրը դուրս մղենք:

Բնականաբար, վորքան ավելի մեծ թվով ընդունիչներ գործեն միաժամանակ, այնքան ավելի խիստ կլինի այդ հավասարակշռության խախտումը: Ենքի (կլինիկա) բնույթը ինքնին չառ նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում դրա համար:

Ավելի հաճախ, իհարկե, խախտված հավասարակշռությունը վերականգնում է վորեւէ ընդունիչի միջոցով, քան վորում բնավ պարտադիր չէ, վոր վերջինս

գործող ընդունիչի հետ միասին գտնվի ընդհանուր կանգնակի վրա: Այսպես որինակ, « » կանգնակը գործելու ժամանակ կարող է դուրս մղվել հեղուկը « » և « b » կանգնակների կողմից սպասարկվող ընդունիչների (մեկ կամ մի քանի) սիֆոնից: Ինքնին հասկանալի չէ, վոր այդպիսի սիֆոնների թիվը տարբեր դեպքերում կարող է տարբեր լինել:

Տվյալ ցանցի նույնիսկ մակերեսային քննումը լիա-կատար հիմք է տալիս անընդունելի համարել այն՝ սանիտարական տեսակետից:

Այն փաստը, վոր կլինիկայի անձնակազմը չարունակ դանդաղում է դարձահոսությունից, գալիս է ամբողջովին հաստատելու մեր յենթադրությունները:

Նման դեպքեր հայտնաբերված են հինգ հետադրու-ված չենքերում, վորտեղ գործել են 37 կանգնակ:

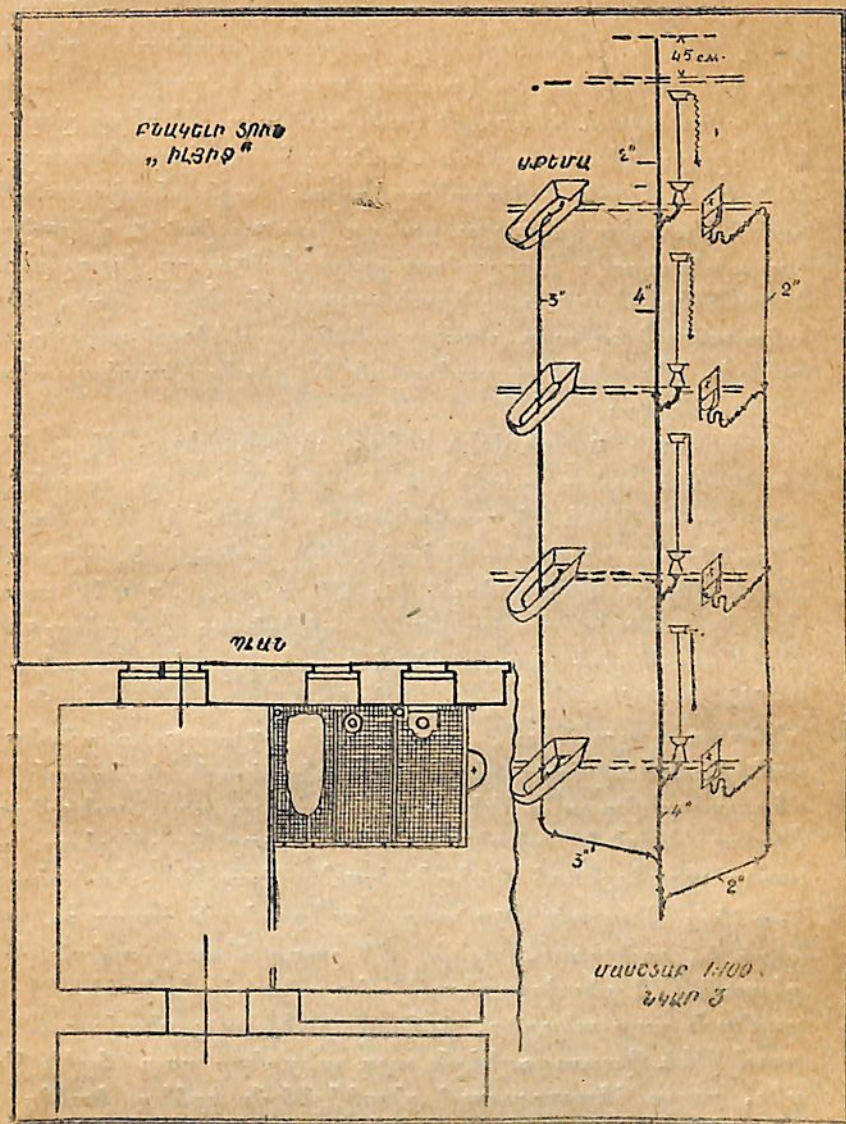
Կանգնակի վերին ծայրի նեղացումը: Հիշյալ թե-րությունը, վորպես կանոն, պատահում է գրեթե բո-լոր հետադրում տներում: Ինչպես հայտնի չէ, Միու-թյան քաղաքներում (Մոսկվա, Պարկով) գործող կա-նոնների համաձայն վորոշ տրամագիծ ունեցող կանգնա-կը, բարձրանալով տան ձեղնահարկը և ծածկից ավելի վերև, պետք է լայնացվի մոչ պակաս քան 50 միլիմետ-րով: Այսպիսով մեր պրակտիկայում սովորաբար գոր-ծածվող 4 դ.— նոց (100 մմ.) կանգնակը ծածկի վրա պետք է ունենա՝ 6 դ. (150 մմ.) տրամագիծ: Այդ ան-հրաժեշտ է այն նկատառումով, վոր ձմրան ամիսներին կանգնակի միջով ազատ ճանապարհ լինի գաղերի և ոդի շարժման համար, վորովհետև ձմրան ամիսներին հա-ճախ կանգնակի վերին անցքի նեղացման (կամ նույ-նիսկ խցման) փառնդ է առաջանում չորհրդի ան-վոր ջրի գոլորշիները, կանգնակի միջով բարձրանալով դեպի վերին մասերը և այդտեղ հանդիպելով սառ պա-տերին, խոռոչում են: Հետագայում խոռոչը (КОИД-Е-С-В-Т) սառելով, ժամանակի ընթացքում նեղացնում է կանգնակի տրամագիծը: Վորպեսզի ձմրան ամիսնե-

րին պահպանվի տվյալ դեպքի համար ընդունված տրամադրիժը նաև կանգնակի ամենավերին մասերում, վորձը ցույց է տալիս, վոր Մոսկվայի և Սարկովի պայմաններում բավական է 50 մ.մ.—չափ լայնացնել այն մասի տրամադրիժը, վորը դուրս է գալիս ծածկի վրա, այսինքն՝ վորը ձմրանը յենթակա յե լինում նեղացման վտանգի՝ չնորհիվ խտուկի սառելուն:

Յերևան քաղաքի պայմաններում, վորտեղ համեմատաբար կարճատև ձմեռ է լինում, կարծում ենք, վոր կարելի յե պահպանել կանգնակի միևնույն տրամադրիժը նրա ամբողջ յերկարությամբ: Համենայն դեպս միանգամայն անթույլատրելի յենք համարում կանգնակի տրամադրիժի նեղացումը:

Մինչդեռ, ինչպես վերևում ասված է, գրեթե բոլոր հետազոտված տներում կանգնակները վերին մասերում տրամադրիժը կիսով չափ ավելի նեղ է յեղել, քան ստորին մասերում: Այդ պարզաբանելու համար բերենք «Իլիչ»-ի տան որինակը (նկար № 3):

Գծագրից յերևում է, վոր այն կանգնակը, վորն ողափոխման է յենթարկում վոչ միայն արտաքնոցային թասերը, այլև յերկու զուգահեռական կանգնակներ, վորոնք չեն հասնում մինչև տան տանիքը և ունեն փակ ծայրեր, ունենալով սկզբում 4 դ. տրամադրիժ, վերևում նեղանում է հասնելով 2 դ. տրամադրիժ: Վերացնելով այդ թերությունը, կարելի յեր ավելի կամ պակաս չափով ապահովել արտաքնոցային թասերի կանոնավոր աշխատանքը (նկար № 3): Ինչ վերաբերում է յերկու այլ զուգահեռական կանգնակներին, վորոնք միացված են ներքնահարկում գտնվող ընդհանուր (յերեքի համար) հեռատար խողովակին, պետք է ասել, վոր հիշյալ թերության վերացումը քիչ ազդեցություն կունենար այն ընդունիչների հիդրավիլի փականակների ամբողջության վրա, վորոնք սպասարկվում են այդ կանգնակների կողմից: Ներկա դեպքում, ինչպես այդ յերևում է գծագրից, ամենից ավելի անբարենպաստ պայմաններ

բում են գտնվում վերին հարկերի լուսարանները (В а н н а я) և խոհանոցները, և դրա պատճառն այն է, վոր կանգնակի ազատ (առանց այդ ել նեղացած) ծայրը բավականաչափ հեռու յե գտնվում այդ շենքերի բնդու-նիչներից: Հետադուռման ժամանակ հակառակորդա-կան դրությունն է հայտնաբերված այն բնակարաննե-րում, վորտեղ կոյուղու ցանցը կառուցված է վերոհիշ-յալ սխեմայով: Գարջահոտ գազերի մուտքը վորոչ բնա-կարաններ յերբեմն այնքան զղալի յե յեղել, վոր, ինչ-պես ասում եր այդ բնակարաններից մեկում ապրող մի բժիշկ, բնակիչները ստիպված են յեղել հեռանալ բնա-կարաններից:

Սիֆոնի ուղափոխիչ անցքերը չփակելը: Այդ թե-րությունն այնքան ակներև է, վոր վոչ մի առանձին բացատրություն չի պահանջում: Սիֆոնի կտրվածքի վերոհիշյալ պծադրից (նկար №1) յերևում է, վոր սի-ֆոնի վերին արմուկում կա մի անցք, վորտեղ ողա-փոխիչ խողովակը միացվում է սիֆոնին: Այն դեպքում, յեթե ողափոխիչ խողովակ չկա, անցքը պետք է ամրող-ջովին փակվի: Այլապես սիֆոն դնելը միանգամայն ա-նիմատ է դառնում, վորովհետև կոյուղու ընդհանուր ցանցից առաջացող գազերը, անցնելով կանգնակի և հեռատար խողովակների միջով, այդ բաց անցքերով կարող են անմիջականորեն մուտք գործել շենքերը, ա-ռանց արգելքների հանդիպելու: ջրային փականակի կողմից: Չնայած վոր այդ միանգամայն պարզ ու ակ-ներև է, այնուամենայնիվ մի շարք հետադուռված շեն-քերում (72 բնակարանում) հայտնաբերված են միան-գամայն բաց անցքեր, իսկ մի քանի այլ բնակարաննե-րում թեև կառուցողներն այդ անցքերը բաց եյին թո-ղել, բայց հետագայում բնակիչներն իրենք փակել ե-յին: Հիշյալ անցքերը չփակելու դեպքեր առանձնապես շատ նկատվել են խոհանոցային սիֆոններում, ըստ վո-րում խոհանոցները վեր են ածվել խորթանոցների (Ч у л а н): Մասամբ դրանով և բնակիչների անտեղ-

յութությամբ պետք է բացատրել այն փաստը, վոր վոչ բոլոր բաց մնացած անցքերը փակված են յեղել բնա-կիչների կողմից:

Կանգնակները մինչև ձեղնահարկ դուրս հանելու մասին: Մեր հետադուռած շենքերից յերկուսում (Կլինի-կական ինստիտուտը և Կարբիդի շենքը) կանգնակները վերջանում եյին վոչ թե տանիքի վերևը, այլ ձեղնա-հարկում, մի յերեվույթ, վորի հետևանքով վոչ միայն ձեղնահարկը գազերով (ցանցից յեղնող) եր լցվում, այլև վորը դժվարացնում եր ցանցի ողափոխումը:

Հեռատար խողովակների խիստ մեծ քեփվածքի մասին: Սիֆոնի կանոնավոր աշխատանքը դժվարացնող դեպքերից են այն դեպքերը, յերբ ընդունիչներին միաց-ված հեռատար խողովակներին չափազանց մեծ թեք-վածք են տալիս: Վերևում մենք մատնանշեցինք այն բացասական ազդեցությունը, վոր ունենում է մեծ ա-րագությունը հիդրավլիկ փականակների աշխատանքի վրա, մասնավոր յեթե հեռատար խողովակը հաղորդակ-ցություն չունի մթնոլորտային ուղի հետ ողափոխիչ խողովակի միջոցով: Հեղուկի ազատ հոսն ապահովելու համար սովորաբար բավական են համարում 1-4% թեք-վածքները: Մեր կատարած հետադուռության բնթաց-քում այդպիսի թեքվածքները բացառիկ յերևույթ եյին հանդիսանում, ըստ վորում պետք է նշել, վոր հեռատար խողովակներին մեծ թեքվածք (նկար № 4) տալն ան-հրաժեշտ չի ել վոչ կառուցվածքային և վոչ ել տըն-տեսական նկատառումների տեսակետից: Ընդհանառա-կը, հարցի այդպիսի լուծումը թե ավելացրել է ծախ-քերը և թե դրանից տուժել է գործի եսթեթիկական կողմը, վորովհետև կոյուղու խողովակները տարբեր ազդությամբ անցնելով պատերի յերկայնքով չեյին կարող չփչացնել այդ շենքերի թողած տպավորությու-նը, անկախ այն հանգամանքից, թե ինչ նպատակների յեն ծառայել նրանք:

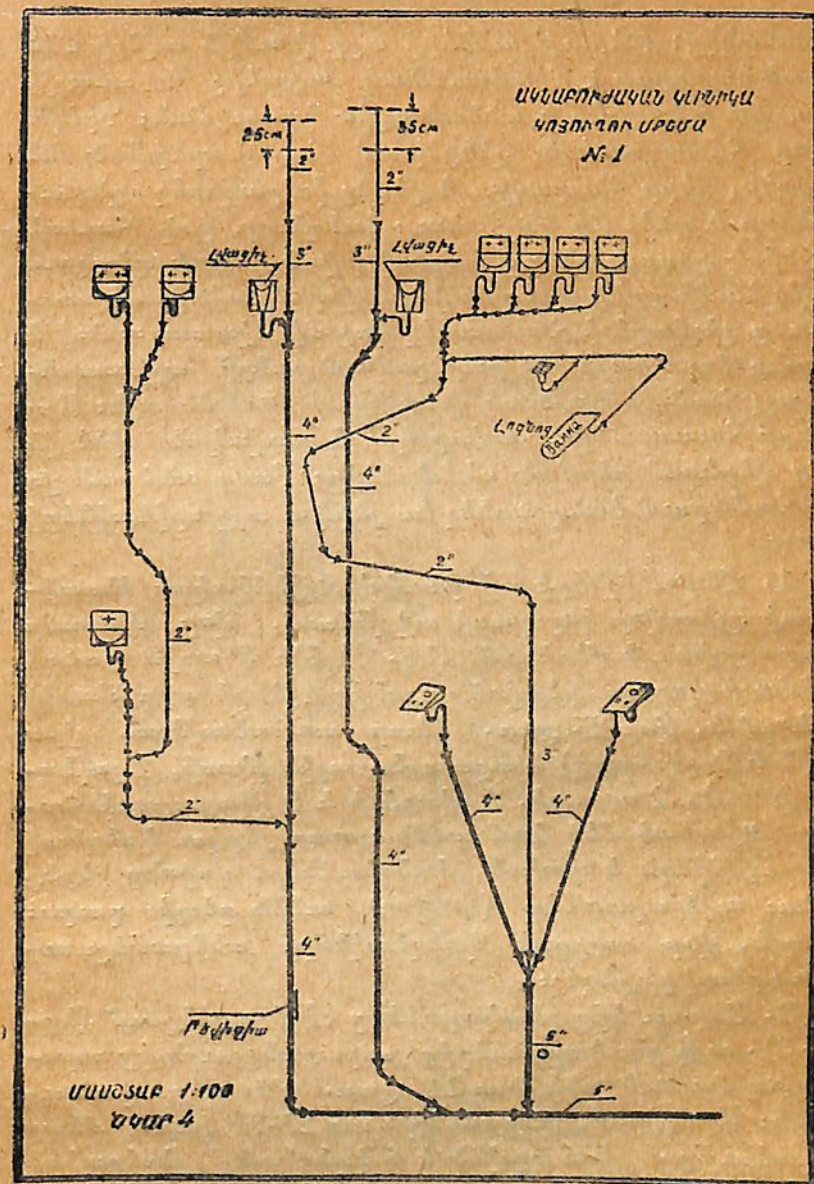
Ըստ յերևույթին, կառուցողները, մեծ թեքվածքներ (հետևաբար և մեծ արագություն) տալով հեռառոր խողովակներին, մտահոգված են յեղել այն բանով, վոր այդպիսով վորքան կարելի յե կարճ ժամանակամիջոցում դուրս թափվի կեղտաջուրը, բնավ չեն թաղբելով, վոր հարցի նման լուծումը վոչ միայն չի բարելավում, այլ ընդհակառակը վատթարացնում է սանիտարական դրությունը:

Խիստ մեծ տրամագիծ ունեցող խողովակներով սպասարկվող ընդունիչների մասին: Տվյալ դեպքում խոսքը վոչ թե թերությունների մասին է, թերություններ, վորոնք վատացնում են սանիտարական պայմանները, այլ մի հարցի մասին, վորն ամենից առաջ տնտեսական նշանակութուն ունի: Բավական է նայել № 5 նկարին, վորը կլինիկական ինստիտուտի շենքի կոյուղու սխեման և ներկայացնում, վորպեսզի համոզվել, վոր յերկու տաճկական թասեր սպասարկող կանգնակի տրամագիծը (5 դյույմ) կամ միայն յերկու լվացիչ (МОЙКА) սպասարկող մի այլ կանգնակի տրամագիծը (4 դ.) չափից դուրս մեծ են: Նկատի առնելով մի քանի քաղաքների (Մոսկվա, Խարկով) տնային կոյուղու շինարարության փորձը, բավական կլինեք առաջին կանգնակի տրամագիծն ընդունել 4 դ., իսկ մյուսինը՝ 2 դ.:

Վերևում դետեղված աղյուսակից մեզ համար պարզվեց այն, վոր ըստ ամերիկական կանոնների, նման բեռնավորման դեպքում առաջին կանգնակի համար բավարար կլինեք նույնիսկ 3 դ. տրամագիծը:

Նման որինակներ մենք կարող ենք շատ բերել և յեթե կանգ առանք կլինիկական ինստիտուտի կոյուղու սխեմայի վրա, ապա այդ այն պատճառով, վոր այդ կոյուղին միաժամանակ ունի մի շարք այլ թերություններ, վորոնք մենք մասամբ նկարագրեցինք վերևում:

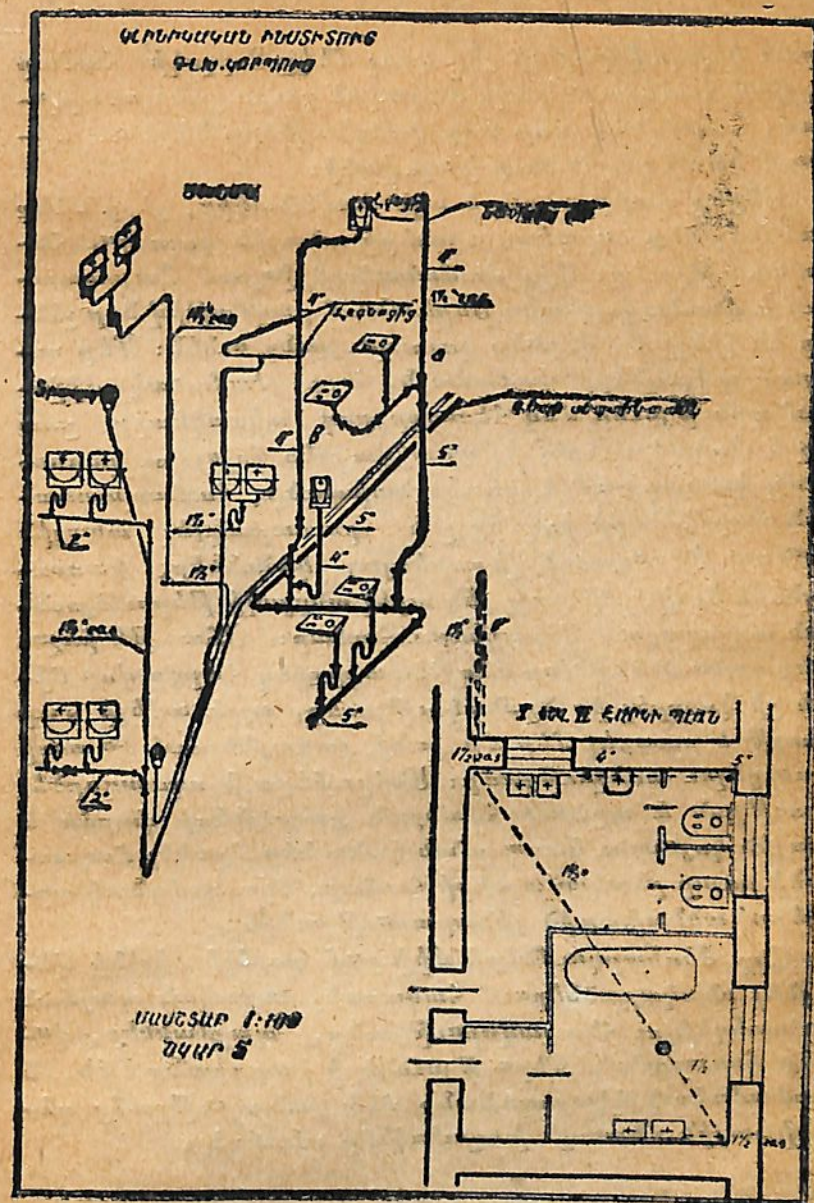
Ինֆնուրույն կանգնակներ ունեցող ընդունիչները յերբ հնարավորություն է յեղել ոգտվել մեկ ընդհանուր

կանգնակից: Թերությունների այդ խումբն ավելի մեծ է քան նախորդը և միաժամանակ ցուցանիչ է տնային կոյուղու անտնտես և աննախագիծ կառուցման: Գրեթե բոլոր հետազոտված շենքերում հայտնաբերված են դեպքեր, յերբ հնարավոր է յեղել խմբավորել ընդունիչները և դնել մի ընդհանուր կանգնակ, իսկ հաճախ նույնիսկ ընդունիչները խմբավորված յեղած դեպքում դրվել են մի քանի կանգնակներ, վորոնց անհրաժեշտությունը չի կարելի հաստատել վոչ մի նկատառումով և վորոնք վոչ միայն չեն բարելավում ցանցի աշխատանքը, այլ հաճախ նույնիսկ վատթարացնում են այն: Այդ միտքը հաստատելու համար գուցե բավական լինեյին հենց վերևում բերված սխեմաները: Բայց անհրաժեշտ ենք համարում կանգ առնել ևս յերկու այլ որինակների վրա:

1. Ընդունիչների մի խումբ՝ Կլինիկական ինստիտուտի գլխավոր կորպուսի աջ թևում, վոր մասամբ նկարագրված է վերևում (նկ. № 5): Տնային ցանցի սխեմայի կողքին բերված պլանից (շենքի այդ մասի) յերևում է, վոր 25 քառ. մետր տարածության վրա (1-ին և 2-րդ հարկ) 4 արտաքնոցային թասի, 2 լոգնոցի (В. III), 2 տրապի, 2 լվացիչի և 8 լվացարանի համար փոխանակ մեկ կամ ամենաշատը յերկու կանգնակ դնելու, հինգն է դրված, կանգնակներ, վորոնք յերեք ինքնուրույն արտահեղ (выпуск) ունեն դեպի գուրս: Պարզ է, վոր այդքան կանգնակների անհրաժեշտություն բնավ չի յեղել:

2. Յերկու կից բնակարաններ «Իլիչ» շենքում (նրկար 3). այդ բնակարաններից յուրաքանչյուրն իր սպասարկող մասում ունի մոտ 14 քառ. մետր տարածություն: Այսպիսով, ընդամենը մոտ 28-30 քառ. մետր տարածության վրա դրված է 6 կանգնակ, յերեքական յուրաքանչյուր բլոկում, ըստ վորում կանգնակներից մեկը սպասարկում է 4 արտաքնոց, մյուսը՝ 4 լվացատուն և 3-4 լոգնոց: Այդ բոլոր կանգնակների փոխարեն

աղաա կերպով կարելի յեր դնել մեկը 2 բլոկի համար
ել, կամ համենայն դեպս մեկական յուրաքանչյուր բլո-
կում, մանավանդ վոր այդ կանգնակները նեքեում մի-
անում են մի ընդհանուր խողովակի:

Յերեք տարի անցել է այն ժամանակից, յերբ մենք
կատարել ենք նորակառույցների տնային կոյուղու հե-
տադրոթյունը: Այդ ժամանակամիջոցում Հայաստա-
նում և մասնավորապես Յերևանում բազմաթիվ նոր շեն-
քեր են շինված, վորոնք կոյուղու ցանց ունեն: Մեր ու-
նեցած տվյալների համաձայն, այդ ժամանակամիջո-
ցում դրությունը մեզ հետաքրքրող տեսակետից շատ
քիչ է փոխվել: Այժմ էլ առաջվա պես կոյուղու կառու-
ցումը կատարվում է առանց նախագծի, համապատաս-
խան մարմինների կողմից չեն հրատարակվել տնային
կոյուղու կառուցման վերաբերյալ կանոններ, կառու-
ցողներն էլ վոչ մի քայլ չեն արել անցյալի թերություն-
ներն ապագայում վերացնելու համար: Ահա թե ինչու
մենք գտնում ենք, վոր մեզ հետաքրքրող հարցը վոչ մի-
այն չի կորցրել իր նշանակութունը, այլև ավելի սուր
բնույթ է ստացել մեր մի քանի քաղաքներում կոյուղի
կառուցելու առնչությամբ: Անհրաժեշտ է ոգտագործել
Միության և արտասահմանյան քաղաքների փորձը և
տնային կոյուղու կառուցման կանոններ մշակել Հայաս-
տանի բոլոր բնակավայրերի համար, միաժամանակ ար-
գելելով աննախագիծ շինարարությունը:

Այդ ձեռնարկումների միջոցով կարելի կլինի վե-
րացնել բնակարաններում հակասանիտարական պայման
ներ ստեղծելու հնարավորությունը, պայմաններ, վո-
րոնք կառուցման թերությունների արդյունք են, և
միաժամանակ կկարողանանք մեծ քանակությամբ դե-
ֆիցիտային մետաղի խողովակներ տնտեսել:

ԳԻՆԸ 50 ԿՈՊ.

13.951

Н. АКОПЯН և Բ. АСТВАЦАТРЯՆ
К теории и практике домовой канализации
Гиз ССРА. Эривань 1935.